

Udskriftsdato: 24. december 2025

2021/1 BSF 116 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod profit på herberger og kvindekrisecentre

Ministerium: Folketinget

Fremsat den 24. februar 2022 af Pernille Skipper (EL), Jette Gottlieb (EL),
Rosa Lund (EL) og Jakob Sølvhøj (EL)

Forslag til folketingsbeslutning

om forbud mod profit på herberger og kvindekrisecentre

Folketinget pålægger regeringen at fremsætte lovforslag, som ulovliggør, at der udtages overskud fra sociale tilbud, der er underlagt det såkaldte selvmøderprincip, dvs. tilbud, der udbydes efter servicelovens §§ 109 (kvindekrisecentre) og 110 (herberger), og at indkalde til forhandlinger om et skærpet tilsyn med fagligheden i de to boformer.

Bemærkninger til forslaget

Boformer efter servicelovens §§ 109 (kvindekrisecentre) og 110 (herberger) er underlagt det såkaldte selvmøderprincip. Af bestemmelserne fremgår det bl.a.: »Lederen træffer afgørelse om optagelse og udskrivning.« Det betyder, at man kan blive optaget på et kvindekrisecenter eller et herberg uden henvisning fra kommunen, og at kommunen er forpligtet til at finansiere opholdet.

Samtidig er der intet loft over eller begrænsning på, hvor mange og hvilke private organisationer der kan oprette et kvindekrisecenter eller et herberg, ligesom der i forbindelse med socialtilsynenes godkendelse af disse boformer ikke sker en særlig vurdering af den nødvendige faglighed det pågældende sted.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at selvmøderprincippet er ekstremt vigtigt at bevare og værne om. Det er afgørende, at en voldsramt kvinde eller en hjemløs person kan få den hjælp, der umiddelbart er brug for, direkte fra gaden. Hvis optagelsen på et kvindekrisecenter eller et herberg skal ske igennem kommunen i form af visitation, før der ydes hjælp, ville langt færre få den nødvendige hjælp, flere ville blive gadesovere og færre ville kunne forlade et voldeligt hjem.

Samtidig spiller civilsamfundsaktørerne en meget stor og vigtig rolle, da civilsamfundsaktørerne besidder en meget stor faglighed på områderne, som hverken kan eller skal overføres til det offentlige. Der er ikke brug for at presse aktørerne økonomisk, men der er dog brug for at sikre, at fagligheden er i orden, og at skattekrone rent faktisk går til de mennesker, der har brug for hjælp, og ikke til alt muligt andet.

Selvmøderprincippet betyder de facto, at der er fri adgang til at oprette kvindekrisecentre og herberger, herunder også fri adgang til at generere profit og udtage en meget stor andel af midlerne, frem for at pengene bruges på de voldsramte kvinder og børn samt hjemløse.

Sædvanligvis er lønnen aftalebestemt og reguleret i henhold til overenskomster på herberget eller krisecenteret. Det gælder også i forhold til de private selvejende institutioner med driftsoverenskomster med kommune eller stat. Ejerne bag er for det meste nonprofitcivilsamfundsorganisationer, men i de private firmaer er der fri løndannelse, der kan trækkes overskud ud til ejere, og der kan betales en ekstraordinært høj husleje, når der f.eks. er sammenfald mellem udlejer og ejer af det firma, der driver herberget eller krisecenteret.

Problemet er ikke kun, at der udtages profit på mange nyoprettede krisecentre og herberger, og at pengene derfor ikke går til de mennesker, der har brug for den særlige og livsvigtige indsats, men også, at den indsats, der gives, er markant ringere.

I Weekendavisen har man i artiklen »En god forretning« fra 14. oktober 2021 bl.a. kunnet læse, at en kagebogsforfatter har åbnet et krisecenter i Roskilde, en integrationskonsulent har gjort det i en liebhaverbolig i Charlottenlund og en ejendomsspekulant har startet et i Korsør. Det samme har en kreds af finansfolk fra Vestegnen i en flække på Sydsjælland. På Nordfyn er en bodybuilder, som ejer en skønhedsklinik i Nakskov, indtrådt som direktør for et krisecenter. Artiklen afdækker endvidere flere eksempler på krisecentre, der er oprettet som holdingselskaber med tvivlsom faglighed, og hvor der er ugenomsigtighed med pengene, ligesom der trækkes profit ud af selskaberne.

Forslagsstillerne mener, at private aktører spiller en særdeles vigtig rolle i indsatsen for både mennesker i hjemløshed og voldsramte, og at de i årtier har været afgørende for udviklingen af en stærk faglighed. Disse aktører har traditionelt arbejdet nonprofit, men presses nu også af nye tilbud, som ikke har samme faglighed eller samme standarder, og som har profitten for øje. Området har ikke traditionelt været præget af konkurrence, fordi aktørerne har været nonprofit. Det har ændret sig de seneste år og presser netop de aktører, som er helt centrale for den samlede faglighed og indsats på områderne.

Flere centrale aktører har udtrykt bekymring for udviklingen. Det gælder eksempelvis Dannerhuset, Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK), forstanderen på Kofoeds Skole og medlem af Rådet

for Socialt Udsatte Robert Olsen m.fl. Der er desuden skrevet flere offentlige indlæg, som kalder på handling, eksempelvis i Politiken den 26. oktober 2021 under overskriften »Repræsentanter for non-profit krisecentre i opråb: Profit på krisecentre skal bekæmpes«.

Der er flere grelle eksempler på deciderede spekulanter, som udtager store summer til profit frem for at bruge pengene på de borgere, der har behov for hjælp og støtte, og forslagsstillerne ønsker da også et generelt forbud mod at udtage profit, når private firmaer udbyder sociale indsatser på vegne af det offentlige. Dette forslag vedrører dog udelukkende kvindekrisecentre og herberger, som ikke kræver forudgående visitation fra kommunen. Forslagsstillerne erkender nemlig også, at der særlig på de to områder, hvor selvmøderprincippet er gældende, udvises en ekstraordinær stor tillid fra det offentliges side.

Forslagsstillerne mener derfor, at det er afgørende, at der, for så vidt angår botilbudsformer, der er underlagt selvmøderprincippet, vedtages et krav om, at der skal arbejdes nonprofit, som det også er sket traditionelt, ligesom der bør stilles højere krav i forbindelse med godkendelsen af og tilsynet med fagligheden på de enkelte tilbud.

Skriftlig fremsættelse

Pernille Skipper (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod profit på herberger og kvindekrisecentre.

(Beslutningsforslag nr. B 116)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.